

3. Determinadors, possessius, quantificadors¹

PRIMER: UN PETIT REPÀS

Quantitativus	Indefinitus	Interrogativus
<ul style="list-style-type: none"> Quantitat imprecisa 4 formes/2 formes/invariables Tots poden anar precedits de <i>de, massa, força, que</i> <i>Molt i força</i> són per a expressions afirmatives. En les negatives, interrogatives i condicionals, <i>gaire</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Afegeixen idea d'imprecisió al nom Poden fer d'adjectiu o de pronom (elidint el nom) Sempre fan de pronom: <i>algú, ningú, cada u/cadascú, quelcom, res, cada un/cadascun, cada una/cadascuna, tothom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Quin/quina/quins/quines</i> són adjectius i acompanyen un substantiu. <i>Què</i> (=quina cosa), <i>qui</i> (=quina persona) són pronoms. <i>Quin/quina/quins/quines</i> poden ser pronoms si elidim el substantiu que acompanyen.

- Omple els buits d'aquestes frases amb un dels quantitativus següents, sense repetir-ne cap: *massa, prou, molt quant, menys, poc, força, molt, gens, gaire, bastant*
 - Enguany han vingut _____ turistes que l'any passat.
 - Tenim _____ de paper per a la impressora
 - No tenia _____ farina per fer aquell pastís
 - Volia saber _____ de temps trigaria a enllestir aquella feina
 - És un noi _____ intel·ligent, però no li agrada estudiar
 - Vigila, amb aquest xicot, perquè sembla que no va de _____ bona fe.
 - Aquesta noia té molt _____ seny.
 - Tenen _____ pardalets al cap.
 - No tenia _____ de gana, però, en canvi, tenia _____ set.
- Omple els espais buits amb un dels indefinitus següents sense repetir-ne cap: *tots, altres, res, alguna cosa, ningú, qualsevol, cap, algunes, cada, tothom*
 - Ho perd tot i després no troba mai _____.
 - Li va preguntar si volia _____ més.
 - T'he de parlar d'_____ coses importants.
 - Avui arribaran els _____ germans.
 - Ell s'ha quedat _____ els llibres.
 - A l'hora de la feina _____ s'escapoleix.

¹ Castellanos, J. (1998) *Quadern. Normativa bàsica de la llengua catalana*. Amb exercicis autocorrectius. Barcelona: Universitat Autònoma i Sitjà, M. (1999) *Material didàctic per a cursos de nivell intermedi (B)*. Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya.

3. Determinadors, possessius, quantificadors

- g. No tenen _____ mena de mirament.
- h. Venia a visitar-nos _____ any per Nadal.
- i. _____ cosa el fa sortir de polleguera.
- j. No hi ha _____ que em pugui ajudar?

3. Ompliu els espais buits amb la forma corresponent d'interrogatiu:

- a. A _____ noia et refereixes?
- b. _____ llibre llegeixes?
- c. _____ dia som, avui, dimarts o dimecres?
- d. Encara no sé _____ vindrà a l'excursió
- e. _____ sort que ha tingut, en Pere!
- f. Pobre, _____ disgust que tindrà, quan ho sàpiga!
- g. No sé _____ sabates posar-me: totes em fan mal.
- h. I si et deixo aquests mil euros, _____ dia me'ls tornaràs?
- i. I a tu, _____ t'ha convençut, de participar-hi?
- j. _____ llibres t'agraden més, els d'aventures o les novel·les històriques?

QUANTITATIUS

Quantitat imprecisa:

<i>bastant</i>	<i>bastanta</i>	<i>bastants</i>	<i>bastantes</i>
<i>quant</i>	<i>quanta</i>	<i>quants</i>	<i>quantes</i>
<i>tant</i>	<i>tanta</i>	<i>tanta</i>	<i>tantes</i>
<i>molt</i>	<i>molta</i>	<i>molts</i>	<i>moltes</i>
<i>gaire</i>		<i>gaires</i>	
<i>massa</i>		<i>masses</i>	
<i>força</i>		<i>forces</i>	
<i>prou</i>	<i>(prouta)</i>	<i>prous</i>	<i>(proutes)</i>

Els quadres marcats contenen formes **no són admissibles en registres formals** [vg. [Optimot](#)].

Quantitat precisa:

1. Determinadors (acompanyen un nom).

<i>mateix</i>	<i>mateixa</i>	<i>mateixos</i>	<i>mateixes</i>
<i>ni un</i>	<i>ni una</i>	<i>ni uns</i>	<i>ni unes</i>
<i>tot</i>	<i>tota</i>	<i>tots</i>	<i>totes</i>
-	-	<i>ambdós</i>	<i>ambdues</i>

-	-	tots dos	totes dues
Invariables: <i>cap, sengles.</i>			

2. Pronoms (van sols).

(Entre d'altres): *ningú, res, cap cosa, cada u, cadascú, tot, tothom, el mateix, la mateixa, ambdós, ambdues, tots dos, totes dues, tots tres...*

Recordatoris:

- Per a frases interrogatives o condicionals: ***algun/cap, algú/ningú, alguna cosa/res.*** *Tens algun llibre per deixar-me? = Tens cap llibre per deixar-me?*
- En frases interrogatives, condicionals i negatives: ****molt, massa*** > ***gaire*** (quan ens referim a “poc”): **No tinc massa gana → No tinc gaire gana.* (=tinc poca gana) [cf. frases en què *molt* o *massa* té un significat ple: *No trobeu que teniu la música massa forta?*]
- ***Mateix/propí:***
 - L'adjectiu ***propí/pròpia*** s'usa per indicar possessió (*Es va vendre la pròpia empresa*).
 - Per emfatitzar la identitat d'algú, fem ***mateix/mateixa*** davant o darrere del substantiu (*La mateixa professora/la professora mateixa va revisar els exàmens.* Mai **propí/pròpia*).
 - ***Mateix*** també pot ser un adverbi (invariable) de lloc, temps o manera amb valor enfàtic: *M'ho va dir al despatx mateix.* També com a adverbi pot tenir el valor 'és allò com podria ser una altra cosa equivalent' (*Deixa-ho a sobre la taula mateix, i després ho endreçaré*) [vg. [Optimot](#)].

4. Escriviu en els buits la forma correcta dels quantitius següents, sense repetir-ne cap: *molt, força, gaire, prou, massa, bastant.*

- a. Fa _____ fred? -Sí, _____ . Estem a 5 sota zero.
- b. No li arriben els diners. No té _____ diners encara per comprar-se el cotxe.
- c. S'ha creat _____ necessitats, de manera que els diners no li arriben per a tot.
- d. Diu que té _____ ganes de començar la feina. Trobo que s'ho pren amb _____ empena.

3. Determinadors, possessius, quantificadors

5. Canvieu el determinador marcat a cada frase per un dels següents: *cap, mateix, cadascú, cadascun, sengles, tots dos*.
- Si teniu **algun** dubte, digueu-ho.
 - Cada un** dels nens era un món a part.
 - Precisament ahir** va passar el camió de butà.
 - Cada u** és lliure de creure o no creure en el destí.
 - Han editat ja **tots dos** volums de l'obra.
 - Ambdós** polítics van fer **els seus respectius** discursos:
 - Precisament ara** ho volia fer.

INDEFINITS

Determinen de forma difusa un nom o bé el substitueixen, com a pronoms.

Determinadors				Pronoms
<i>algun</i>	<i>alguna</i>	<i>alguns</i>	<i>algunes</i>	<i>Algú, alguna cosa, res, un, una, altre, altra cosa, en tal, en tal altre, qualsevol</i>
<i>un</i>	<i>una</i>	<i>uns</i>	<i>unes</i>	
<i>cert</i>	<i>certa</i>	<i>certs</i>	<i>certes</i>	
<i>altre</i>	<i>altra</i>	<i>altres</i>		Registre culte/literari: <i>quelcom</i> (=alguna cosa), <i>un hom/hom</i> (=algú, hi ha qui...), <i>altri</i> (=un altre)
<i>tal</i>		<i>tals</i>		
<i>qualsevol</i>		<i>qualssevol</i>		

- *Alguns/algunes, diversos/diverses, uns quants/unes quantes, diferents* poden actuar com a **determinadors** en el sentit de 'cert nombre de' (*několik*). Per altra banda, *vari/vària/varis/vàries* ('divers, diferent, variat', *různý*) només pot funcionar com a **adjectiu**: *Han arribat diverses teles, de colors varis*. [vg. [Optimot](#)]

6. Ompliu els buits amb el determinador o pronom adequat en cada cas.
- Aquells nois no eren persones _____ o vulgars, eren úniques!
 - Tu compra el vi; les _____ coses ja les compraré jo.
 - Hi ha una cosa invisible que mou l'univers: és _____ indescriptible.
 - Tot i que vaig trucar _____ vegades, ningú no va obrir
 - Un assalariat és una persona que treballa per _____.
 - Si vols _____ per menjar, a la nevera trobaràs força coses.
 - Si ho toques, vigila de deixar-ho _____ ho has trobat.
 - Duia un vestit llampant, de colors _____.

3. Determinadors, possessius, quantificadors

- i. Ja ho diu la dita: _____ faràs, _____ trobaràs.
- j. Encarrega a la Maria fulls, carpetes i _____ material d'oficina.
- k. No hi va haver unanimitat: _____ persones no hi van estar d'acord.
- l. Tens _____ a fer avui?
- m. Aquella parella feien un bon equip. Eren _____.
- n. Si necessites _____, no dubtis a fer-m'ho saber de seguida.
- o. No eren uns materials corrents, _____: eren excepcionals.

POSSESIUS

	1a persona	2a persona	3a persona	4a persona	5a persona	6a persona
Singular	<i>meu,</i> <i>meva</i>	<i>teu,</i> <i>teva</i>	<i>seu,</i> <i>seva</i>	<i>nostre,</i> <i>nostra</i>	<i>vostre,</i> <i>vostra</i>	<i>seu,</i> <i>seva</i>
Plural	<i>meus,</i> <i>meves</i>	<i>teus,</i> <i>teves</i>	<i>seus,</i> <i>seves</i>	<i>nostres</i>	<i>vostres</i>	<i>seus,</i> <i>seves</i>
Àtons	<i>mon, ma,</i> <i>mo(n)s,</i> <i>mes</i>	<i>ton, ta,</i> <i>to(n)s, tes</i>	<i>son, sa,</i> <i>so(n)s, ses</i>	-	-	<i>son, sa,</i> <i>so(n)s, ses</i>
Arcaics	-	-	-	-	-	<i>llur/llurs</i>

7. En el text següent, substitueix les formes subratllades per *llur* o *llurs*, **sols en el cas que es pugui fer.**

Els candidats presentaren *el seu* programa i parlaren sobre el problema de l'atur i *les seves* conseqüències; sobre la ràdio i la televisió i *la seva* influència en l'opinió pública; sobre el cine i *la seva* catalanització, i, finalment, sobre els problemes derivats de la inseguretad ciutadana i *la seva* difícil solució.

NUMERALS MULTIPLICATIUS, FRACCIONARIS, COL·LECTIUS

E. Quines característiques comunes tenen les marmotes i els ossos? Parla'n amb un company. Després llegiu l'informe sobre els ossos dels Pirineus i completeu la infografia amb la informació que hi falta.

com els ossos hibernen.

EQUIPS DE SEGUIMENT

FAUNA LOCAL

MÉS OSSOS QUE MAI AL PIRINEU

Malgrat la importància de l'os bru al Pirineu, de tradició mil·lenària, a la meitat del segle xx va estar a punt de desaparèixer-ne, fins que dues dècades abans d'acabar el mil·lenni es van començar a dur a terme projectes per reimplantar-lo a l'àrea pirinenca. Gràcies a això, en els darrers anys, la població d'ossos bruns ha augmentat més d'un quart i ha arribat a la xifra més alta des de la reintroducció a la zona: en total, n'hi ha més d'una seixantena d'exemplars distribuïts entre Catalunya, l'Aragó, Navarra i França.

A l'àrea catalana és on es concentra el gruix de la població, amb dues dotzenes d'ossos identificats. Enguany hi han nascut mitja dotzena de cadells.

Els equips de seguiment de l'os bru a Catalunya en monitoritzen el comportament i hàbits a través de la recollida de mostres i els milers de fotografies i centenars de vídeos captats amb quatre desenes de càmeres instal·lades al llarg del territori.

Segons les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat, d'aquests cadells, dos són mascles i dos parells són femelles. En el futur s'espera que hi hagi el triple de naixements.

OS BRU DEL PIRINEU

DATA DE PERILL D'EXTINCIÓ: any _____

PRIMERS PROJECTES DE REIMPLANTACIÓ: any _____

AUGMENT DE LA POBLACIÓ EN UN _____ %

NOMBRE D'OSSOS DOCUMENTATS A L'ÀREA CATALANA: _____ ossos

NOMBRE D'OSSOS CADELLS A L'ÀREA CATALANA: _____ dels quals _____ són mascles i _____ són femelles.

NOMBRE DE CÀMERES DE SEGUIMENT DELS OSSOS ALS PIRINEUS: _____

F. Escolta l'àudio i corregeix les informacions de la fitxa següent. Compara les teves respostes amb les del company.

G. Completa el quadre amb els numerals que han aparegut als textos de les activitats E i F (pots consultar la transcripció de l'àudio, si ho necessites). Fes-ho amb un company i comenteu com es formen en altres llengües que coneixeu.

EXTENSIÓ DE TERRITORI OCUPADA: 9.400 km²

ATACS REGISTRATS A TOT CATALUNYA: més d'una cinquantena

OVELLES MORTES: gairebé dues-centes

NUCLIS RURALS ATACATS: seixanta

MESURES PREVENTIVES: multiplicades per tres en el darrer bienni

Multiplicatiu: _____

Fraccionari: _____

Col·lectiu: bienni, _____

TASCA INTERMÈDIA

En grups, busqueu informació sobre algun animal (hàbitat, alimentació, costums, reproducció, perill d'extinció, etc.), prepareu-ne una infografia i expliqueu-la als companys.